

Forhandlinger paa deres sidste Stadium have frembudt, og heri tør jeg haabe det vil finde en væsentlig Ubefaling. Men de, for hvem en samlet Repræsentation for hele Folketirken staaer som det forønskede. Endemaal, hvortil man dog tidlig eller sildig maa komme, ville ikke overse, at dette mit Forslag ingenlunde udelukker en saadan Ordning, hvortil det tværtimod har holdt Veien aaben ved i § 6 blandt de Lovgivningsfager, der kun skulle undergives Landemoderne Betænkning, allerførst at nævne: „Forslag til Forandring i den ved denne Lov ordnede Forsatning“. Et saadant Forslag vil jo til enhver Tid kunne fremkomme, saavel fra Rigsdagen som fra Regjeringen, og Landemoderne ville ikke kunne forhindre, at Forslaget bliver til Lov. Overgangen til en samlet folkekirkelig Repræsentation vil saaledes være meget let; men der er ved at betænde den af mig foreslaaede Betænkning i sin Tid vil kunne støtte sig til en Betænkning, der ikke vil kunne nægtes at være udgaaet fra Folketirken.

Indtil en saadan Forandring fra alle Sider findes tilraabelig og ønskelig, troer jeg — forudsat, at vi nu skulle skride til en Afgjørelse af Forsatningsfagen — vi ville være vel tjente med den af mig foreslaaede Ordning, hvorved det ikke vil kunne nægtes, at der fremkommer en virkelig folkekirkelig Repræsentation. Der vil i denne Repræsentation ikke kunne klages over Geistlighedens Overvægt; det staaer tværtimod i Menighedsraadernes Magt at give Lægstanden den fuldstændigste Overvægt, en afgjort Stemmesleerhed. Dette ville dog formeentlig de, som idels udtales deres Frygt for et Hierarchie — for hvis Opkomst i protestantiske Lande og i Nutidens Folkekirker der forøvrigt neppe er Grund til at frygte — finde aldeles betryggende, og jeg tør haabe, at den danske Geistlighed ved uden Frygt at gaae ind paa en saadan Ordning vil vise, hvor lidet den har hengivet sig til hierarchiske Drømmerier. Jeg anseer det for et stort Gode herved, at Geistligheden paa denne Maade ikke — som i Majoritetens For-

slag *) — stilles i Modsætning til eller dog lige over for Lægstanden med en angstelig Bestræbelse for noie at afvise begge Parterens numeriske Styrke, som om de repræsenterede forskjellige, vel endog modsatte Interesser, men at Menighedsraadene faae fuld Frihed med Hensyn til, hvem de af deres Midte ville sende til Landemodet, og jeg vil ikke være nogen Frygt for, at de Præster, hvis Tilstedeværelse i Landemodet man meest maatte ønske, derved ville blive udelukkede. Der kan i en Kirke ikke findes nogen virkelig Modsætning mellem Geistlighed og Lægstand; jo mere derfor en saadan Modsætning maatte gjøre sig gjældende i den danske Folkekirke, jo mere Geistligheden maatte blive tilbagetrængt fra sin rette kirkelige Stilling, og berøvet sin væsentlige Indflydelse paa Kirkens indre Anliggender, desto mere vilde Folketirken tabe sin kirkelige Charakter og dermed sin Ret til at lade sig kirkelig repræsentere. Skulle vi altsaa oprette en folkekirkelig Repræsentation, maae vi gaae ud fra den Forudsætning, at Modsætningen ikke er tilstede. Jeg troer heller ikke den er tilstede, men jeg troer rigtignok, at den er i Frembrud, og at en Repræsentation, som den af Majoriteten foreslaaede, i høj Grad vil kunne styrke og udvikle den.

Fra deres Side, som fastholde en saadan Modsætning, venter jeg imidlertid den Indvending mod mit Forslag, at Landemoderne dog ville staae aabne for en meget betydelig Deel Præster, saalænge Menighedsraad ikke ere oprettede i større Antal end hidtil. Denne Indvending staaer det imidlertid i Sogmenighedernes Magt at have ved at oprette Menighedsraad, hvor de endnu ikke findes, forsaavidt de sætte Priis paa gennem et saadant Raad at gjøre deres Stemme gjældende i Landemodet; og bliver — hvad jeg ikke betvivler — det af Ministeriet forelagte Forslag om, at Bestyrelsen af det frie Fattigvæsen gaaer over til Menighedsraadet, til Lov, vil en saadan Lov vistnok meget fremme Oprettelsen af Menighedsraad.

*) I den eneste Bestemmelse, at de geistlige og læge Balgmænd skulle foretage Balghandlingen i Forening, er dog Sondringen paa en glædelig Maade hævet.